

Linköping

Där idéer blir verklighet

**Viggeby naturreservat och
aktuella projekt inom
naturvården i Linköpings
kommun**

Mars 2019

Naturvårdsprogram för Linköpings kommun och handlingsplan för naturvården

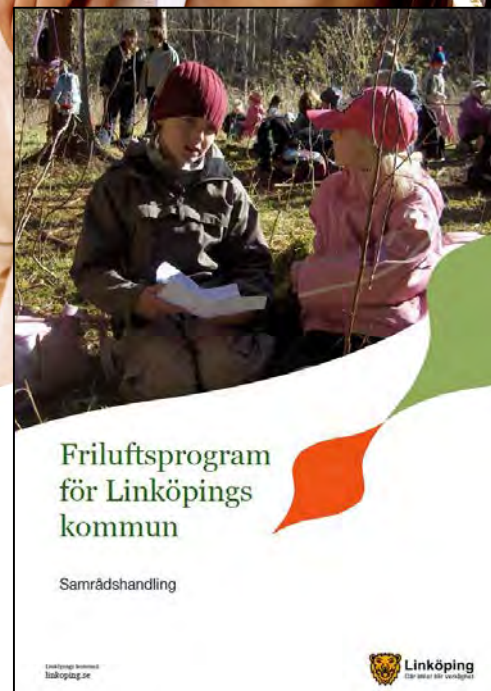
- 8 målområden och 20 strategier – fastställda av kommunfullmäktige i naturvårdsprogrammet. Gäller tillsvidare med aktualitetsprövning efter varje mandatperiod.
- 72 åtgärder – fastställda av samhällsbyggnadsnämnden i handlingsplan för naturvården 2018-2022.
- Arbete pågår/är påbörjat för omkring 50 av dessa åtgärder.

Linköping
Där idéer blir verklighet

Friluftsprogram för Linköpings kommun

- Arbete har pågått under flera år
- Samråd genomfört jan-mars 2016
- Programmet ska färdigställas under 2019 med viss omarbetning och uppdatering
- Program med strategisk inriktning (fastställs av kommunfullmäktige)
- Handlingsplan för friluftslivet (fastställs av samhällsbyggnadsnämnden och ev. även kultur- och fritidsnämnden)

Linköping
Där idéer blir verklighet

Ekosystemtjänster

- Viktigt inslag i kommunens naturvårdsprogram och handlingsplan, inom målområdet *God bebyggd miljö*
- Strategi M - *Arbetet med ekosystemtjänster och grön infrastruktur ska utvecklas som verktyg för en långsiktigt hållbar stadsbyggnad*
- Flera åtgärder, bland annat M44 – *Ta fram riktlinjer för värdering, uppföljning och utveckling av ekosystemtjänster i Linköping*
- Arbetet påbörjat i höstas med en omvärldsanalys innefattande kunskap om och erfarenheter från andra kommuners arbete
- Framtagande av riktlinjer m m ska utföras 2019-2020
- Projektledare Madeleine Askelöf, ny kommunekolog på Plankontoret, översiktsplaneavd. sedan i höstas

Linköping
Där idéer blir verklighet

Ekosystemtjänster = ekosystemens direkta och indirekta bidrag till människors välbefinnande (försörjande, reglerande, stödjande och kulturella tjänster och varor från naturen till oss människor)

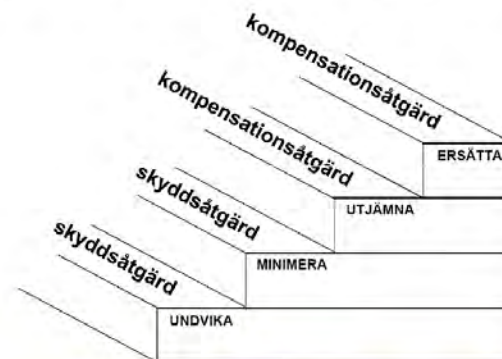

Linköping
Där idéer blir verklighet

Ekologisk kompensation

- En prioriterad åtgärd i handlingsplanen för naturvården i Linköpings kommun, kopplad till samma målområde och strategi som arbetet med ekosystemtjänster
- Åtgärd M48 – *Ta fram riktlinjer eller vägledning för ekologiska kompensationsåtgärder*
- Flera ekologiska kompensationsåtgärder genomförda i Linköping under senare år, både på kommunens initiativ och kopplat till dispensbeslut med villkor från länsstyrelsen. Vi saknar dock övergripande riktlinjer/vägledning
- Samordning och erfarenhetsutbyte med ett flertal kommuner inom kommunekolognätverk
- Framtagande ska utföras under 2019-2020
- Projektledare Gunnar Ölfvingsson (kommunekolog på Plankontoret, översiktsplaneavd.)

Vad är kompensation? – Sista utvägen! Göteborgs Stad

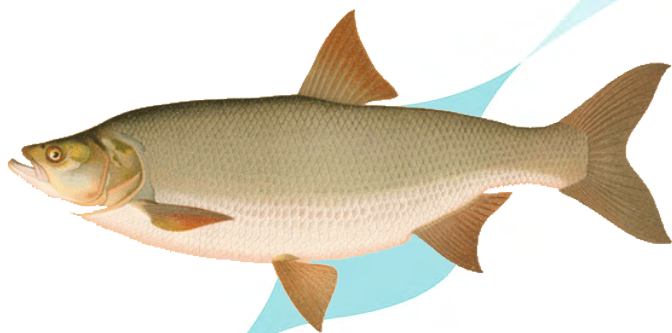
Linköping
Där idéer blir verklighet

Reviderade och aktuella skötselplaner finns nu för alla kommunala och kommunalt förvaltade naturreservat

- Kärna mosse (2015)
- Motala ströms ravin (2018)
- Tinnerö eklandskap (2018)
- Ullstämmaskogen (2019)
- Vallaskogen (2017)
- Vidingsjöskogen (2019)
- **Viggeby (2019)**
- Mer info: <https://www.linkoping.se/bygga-bo-och-miljo/naturvard-och-parkskotsel/naturreservat/>

Stångån – omlöp vid Nykvarn och lekränna vid Tannefors

Linköping
Där idéer blir verklighet

Stångån – omlöp vid Nykvarn och lekränna vid Tannefors

Byggarbetsplatsen
på Nykvarnsholmen
2019-03-06

Kommunala ansvarsarter

Linköpings ansvarsarter

- läderbagge
- dårgräsfjäril
- kungsfiskare
- spetsnate
- asp (fisken)
- ärtvicker
- bombmurkla
- rödspov
- trumgräshoppa
- kalkkärrsgrynsnäcka
- svarthakedopping
- ekpricklav

Linköping
Där idéer blir verklighet

Ullabergs och Mossens våtmarker

Avverkningar snart genomförda
(mars 19)

Dammanordningar upphandlade
(feb 19)

Dammanordningar entreprenad
(aug-sep 19)

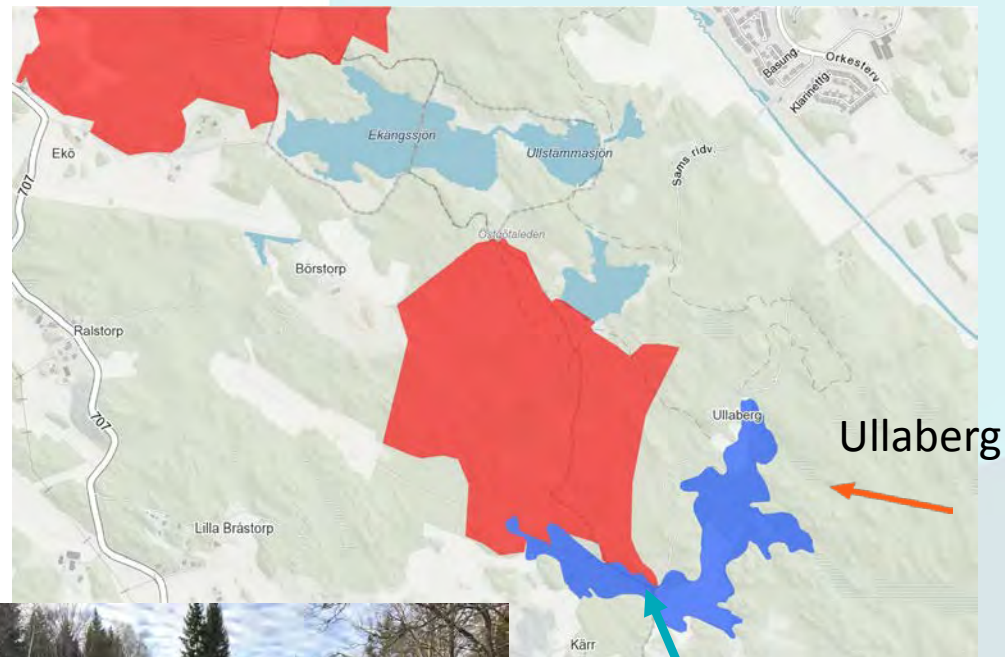
60 häckningsöar entreprenad
(aug-sep 19)

Friluftsanordningar
(aug 19-april 20)

Stängslingar

(sep 19-april 20)

Invigning o svarthakar på plats
(maj 20)

Linköping
Där idéer blir verklighet

Linköping
Där idéer blir verklighet

Linköping
Där idéer blir verklighet

Linköping
Där idéer blir verklighet

Linköping
Där idéer blir verklighet

Viggeby naturreservat – ”eklandskap och skärgård”

Ett av de större inlandsreservaten i
Östergötland

643 ha

varav:

378 ha vatten och 265 ha land

varav:

108 ha skogsmark

128 ha betesmark

16 ha åkermark

3 ha våtmark

10 ha övrig mark

Linköping
Där idéer blir verklighet

Viggeby naturreservat – så mycket mer

Utflykter och upplevelser för badare,
vandrare, båtburna, kanotister,
fiskeintresserade, grillentusiaster,
långfärdsskridskoåkare, geologi-
nyfikna, fågelskådare, skolelever,
unga, gamla m m - för alla oavsett
funktionsvariation

Linköping
Där idéer blir verklighet

Viggeby naturreservat – så mycket mer

Naturmiljöer med "oändlig" variation

ekhagar, öppna betesmarker,
skogsbeten, gammal barrskog,
ädellövskog, aspbestånd med
hålträd, alkärr, videsnår, dammar och
småvatten, stormfällan, brandfält,
torrängar, strandängar, sandiga
rullstensåsar, fågelskär,
sandstränder, klippstränder,
undervattensängar, vassvikar,
grunda och djupa mjukbottenar...

Linköping
Där idéer blir verklighet

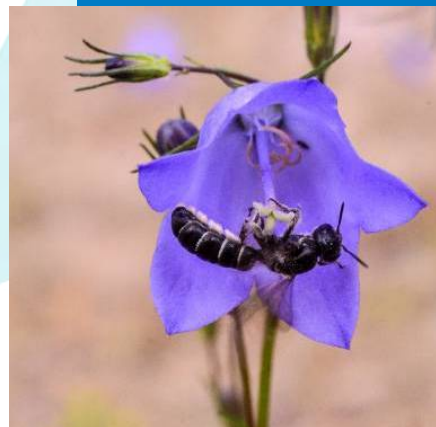
Viggeby naturreservat – så mycket mer

Artrikedom och biologisk mångfald

Hundratala (i vissa fall tusentals) arter av svampar, mossor, lavar, kärlväxter, spindeldjur, insekter och fåglar finns i reservatet. Dessutom många fiskar, groddjur, kräddjur och däggdjur.

Minst 56 rödlistade/hotade arter, 13 fridlysta arter och 11 arter upptagna i EU:s art- och habitatdirektiv eller fågeldirektiv är påträffade.

Vid inventering av gaddsteklar (myror, bin, humlor, getingar m fl) har hittats mer än 170 arter varav 80 olika bin.

Linköping
Där idéer blir verklighet

Viggeby naturreservat – så mycket mer

*Skydda och bevara men också
restaurera och utveckla*

Eftersom vi människor ”sätter press”
på naturen på många olika sätt, direkt
och indirekt, handlar modern
naturvård ofta om att gynna hotade
naturmiljöer och arter genom aktiva
kompensatoriska åtgärder, ibland
nyskapande och drastiska.

Här spelar den skyddade naturen,
särskilt stora naturreservat en viktig
roll.

Linköping
Där idéer blir verklighet

Viggeby naturreservat – så mycket mer

Aktuellt i reservatet

- Ny skyltning från rv 34
- Upprustning av vägar, dels tillfartsvägen från rv 34, dels körvägar i norra delen
- Upprustning av Norra badet (inte längre ett naturistbad)
- Sandmiljöåtgärder på flera ställen kring Viggebysand
- Nya och renoverade eldplatser
- Gräsbränning och mindre naturvårdsbränning
- Ett flertal åtgärder inom *LIFE Bridging the gap*, mer info nedan

Linköping
Där idéer blir verklighet

LIFE BTG

<http://.lifebridgingthegap.se>

www.facebook.com/bridgingthegap

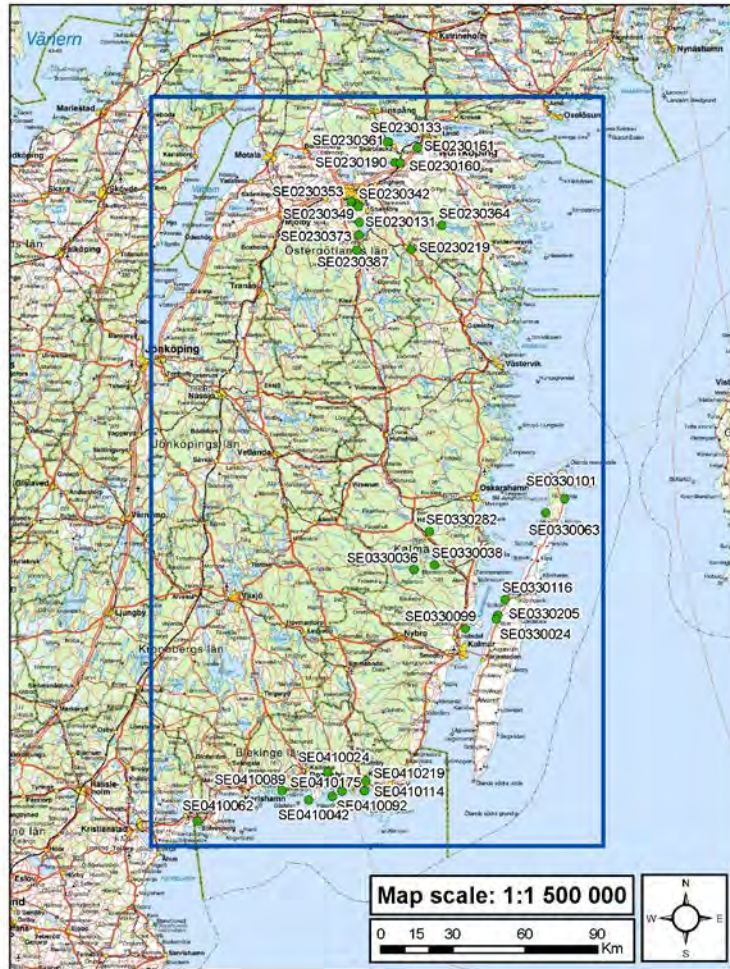
Life BTG - restaurering och utveckling av ekmiljöer i Natura 2000-områden

- 6-årigt projekt, 2016-2022
- Linköpings kommun i samarbete med länsstyrelserna i Blekinge, Kalmar och Östergötland
- Budget 80 Mnkr varav ca 12 Mnkr är Linköpings kommuns del
- EU 60%, SNV 20% och 20% i medfinansiering (ex projektledning)
- Kommunala åtgärder i naturreservaten Tinnerö, Viggeby, Vidingsjö, Ullstämman
- Rökning/gallring, stängsling, bete, plantering buskar o träd, veteranisering, mulmholkar, ekoxkomposter och (uppfödning/utsättning av större ekbock, Kalmar-Blekinge)

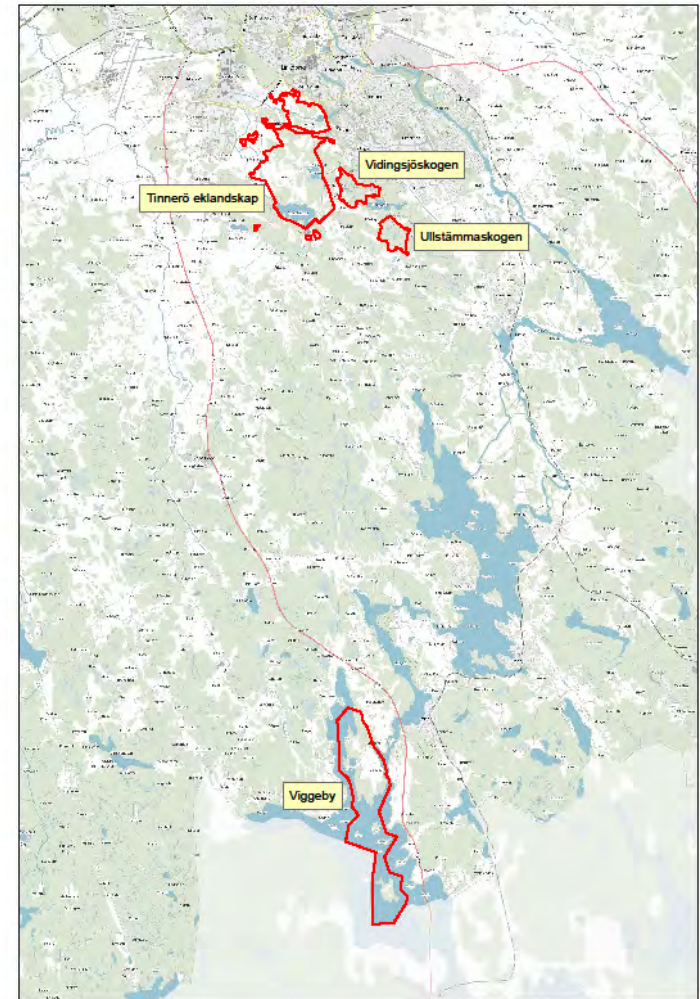

Map of the general location of the project area

© Länsstyrelsen © Lantmäteriet Geodatasamverkan

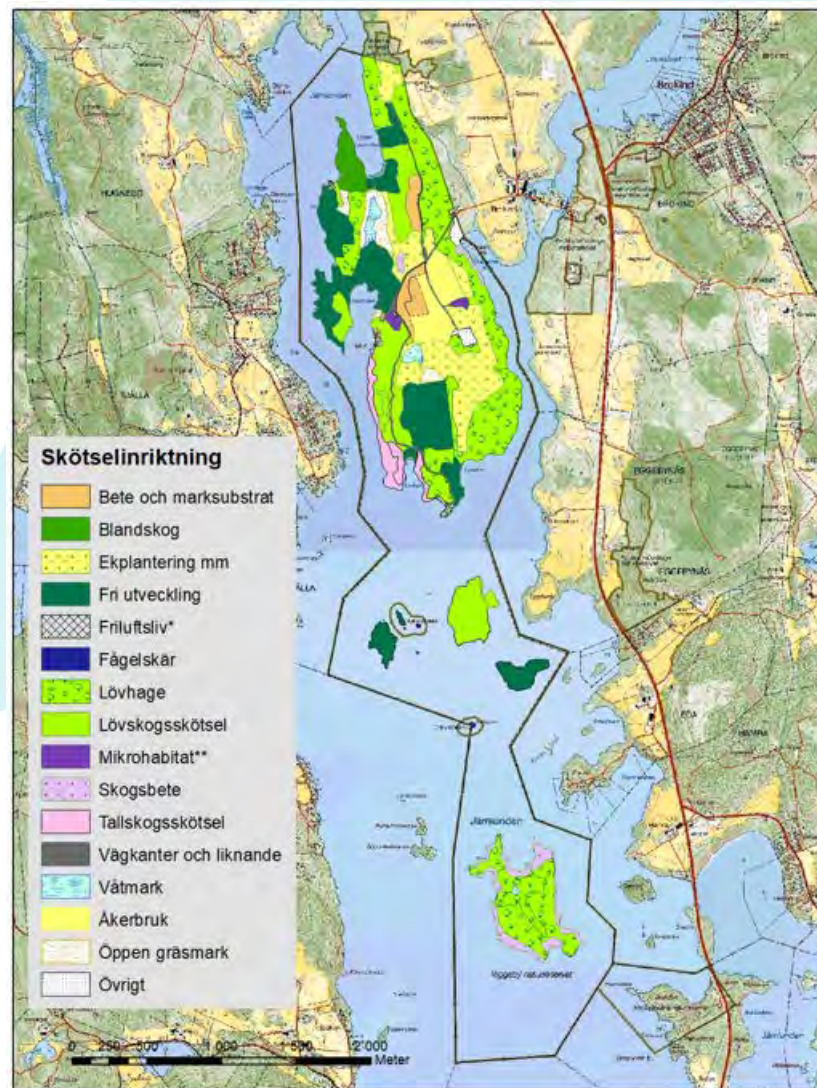

Stafsäter
Ljusfors
Norsholm
Borg
Runstorp
Åtvidsnäs
Tinnerö eklandskap
Vidingsjö
Ullstämman
Ribbingsholm
Hästenäs
Västerby
Viggeby
Halltorp
Allgunnen
Getebro
Horns kungsgård
Björnö
Böda prästgård
Borga hage
Strandskogen
Åsebo vid Emån
Johannishus åsar
Tromtö-Almö
Valje
Sonekulla
Haglö
Knösö
Gö
Kummeln

LIFE BTG-åtgärder i Viggeby

- Ny skötselplan

Linköping
Där idéer blir verklighet

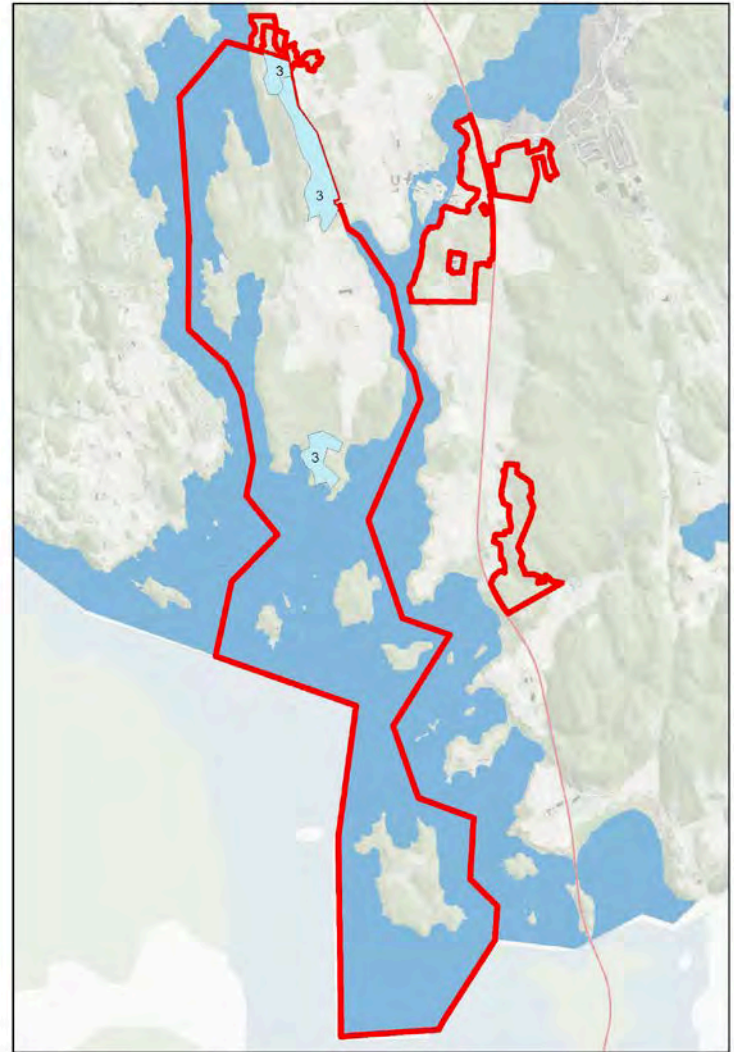

LIFE BTG-åtgärder i Viggeby

- Ny skötselplan
- Restaurering av betesmarker

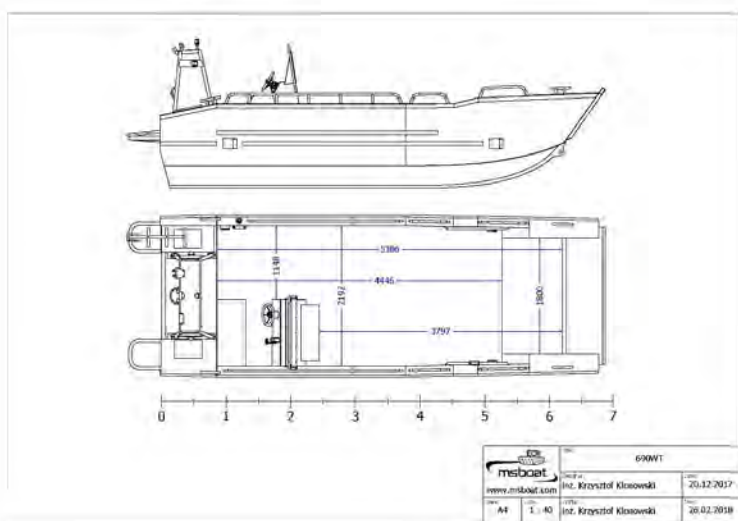
Viggeby C1.3. Restoration cutting grazing

Linköping
Där idéer blir verklighet

LIFE BTG-åtgärder i Viggeby

- Ny skötselplan
- Restaurering av betesmarker
- Ny båt för djurtransporter och reservatsskötsel m m

Linköping
Där idéer blir verklighet

LIFE BTG-åtgärder i Viggeby

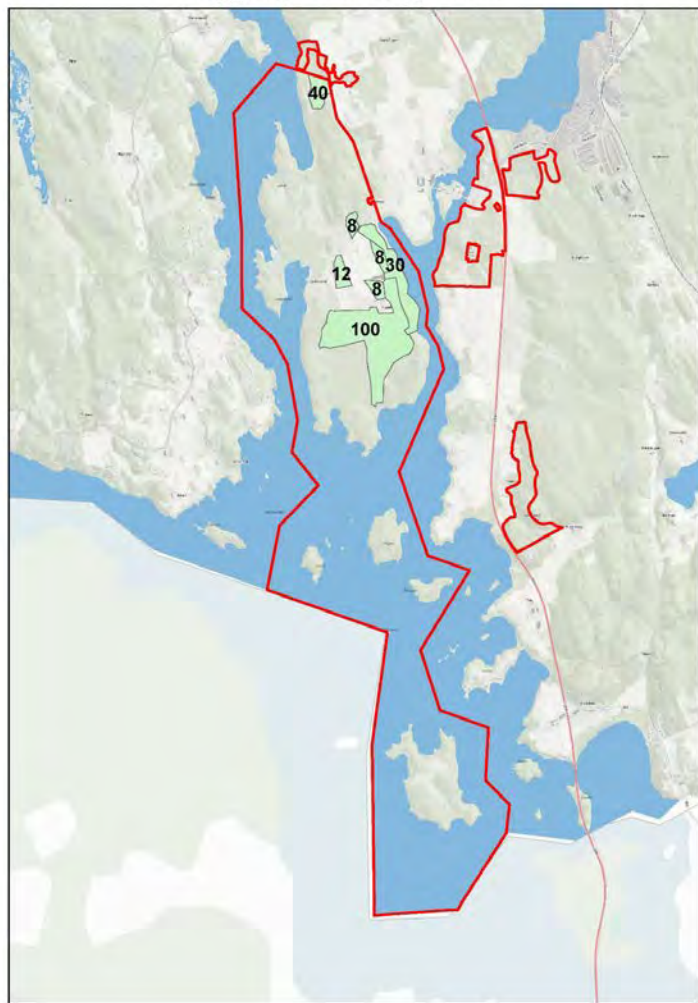
- Ny skötselplan
- Restaurering av betesmarker
- Ny båt för djurtransporter och reservatsskötsel m m
- Plantering av ek, buskar och småträd

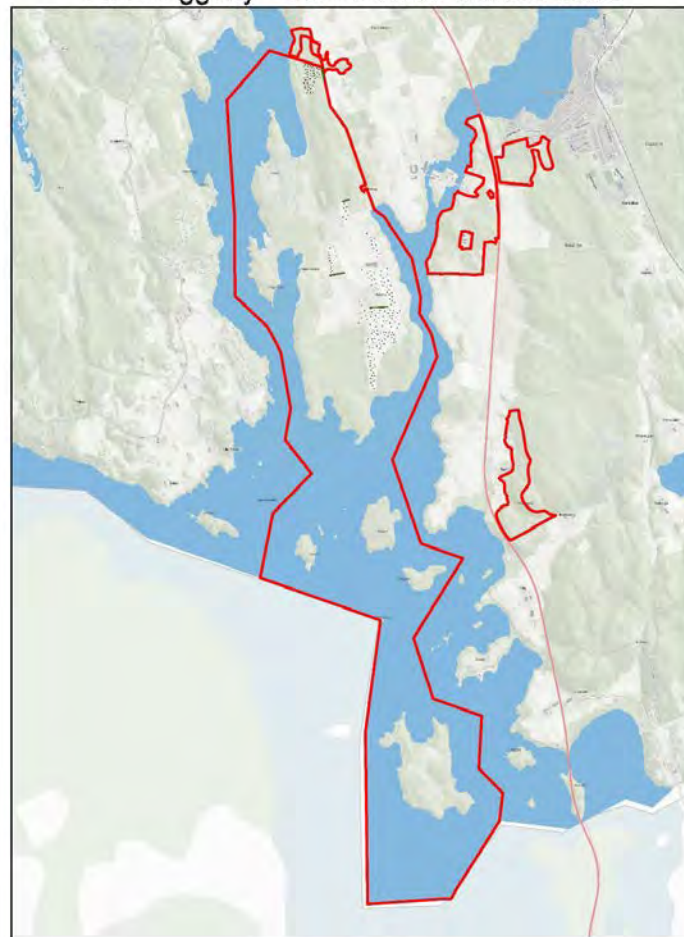
Linköping
Där idéer blir verklighet

Plantering av ek, buskar och småträd

Viggeby C3.1 Large oak

LIFE Viggeby - C3.4 Bushes trees in fields

Teckenförklaring

- C3.4 Bushes trees in fields
- Natura 2000

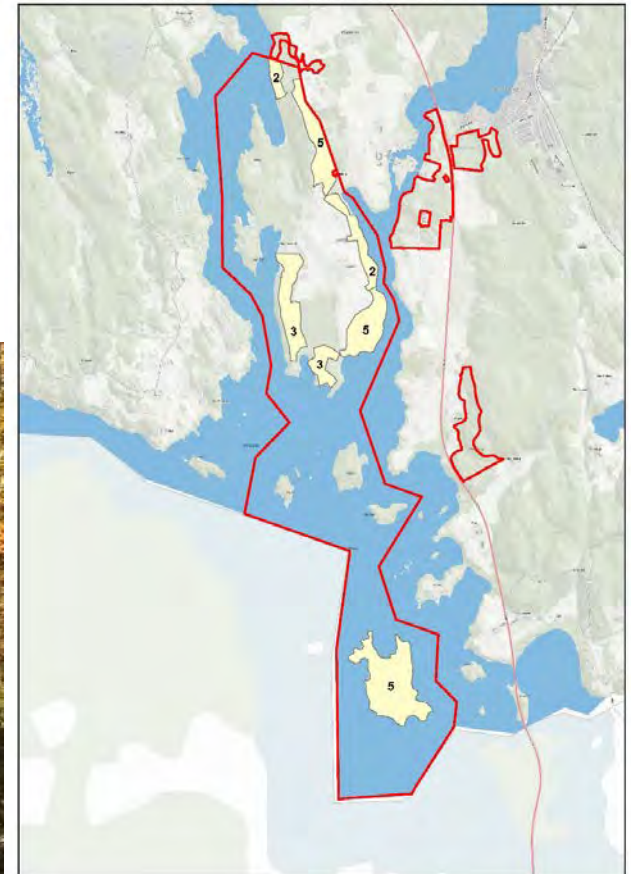
Linköping
Där idéer blir verklighet

LIFE BTG-åtgärder i Viggeby

- Ny skötselplan
- Restaurering av betesmarker
- Ny båt för djurtransporter och reservatsskötsel m m
- Plantering av ek, buskar och småträd
- **Mulmholkar**

Viggeby C4.1 Wood mould boxes

Linköping
Där idéer blir verklighet

LIFE BTG-åtgärder i Viggeby

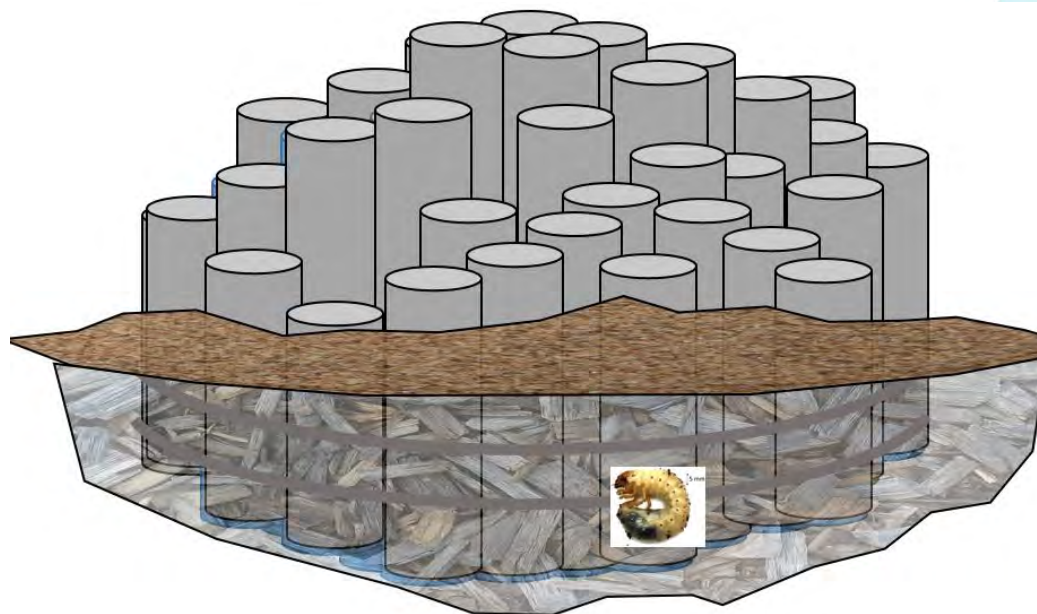
- Ny skötselplan
- Restaurering av betesmarker
- Ny båt för djurtransporter och reservatsskötsel m m
- Plantering av ek, buskar och småträd
- Mulmholkar
- Ekoxeanläggningar /-
"komposter"

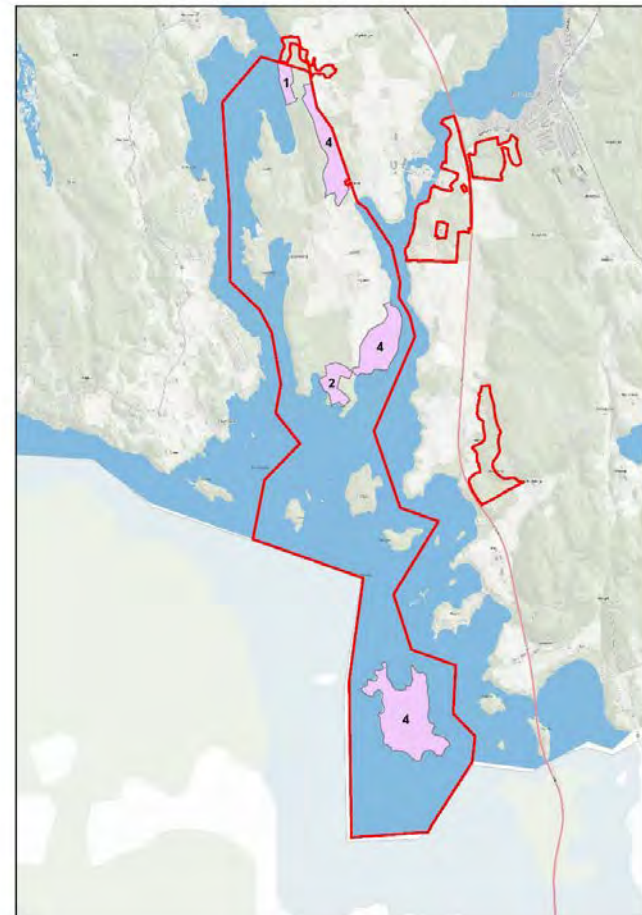
Linköping
Där idéer blir verklighet

Ekoxekomposter

Viggeby C4.2 Stag beetle habitat

Linköping
Där idéer blir verklighet

LIFE BTG-åtgärder i Viggeby

- Ny skötselplan
- Restaurering av betesmarker
- Ny båt för djurtransporter och reservatsskötsel m m
- Plantering av ek, buskar och småträd
- Mulmholkar
- Ekoxeanläggningar /- ”komposter”
- **Veteranisering**

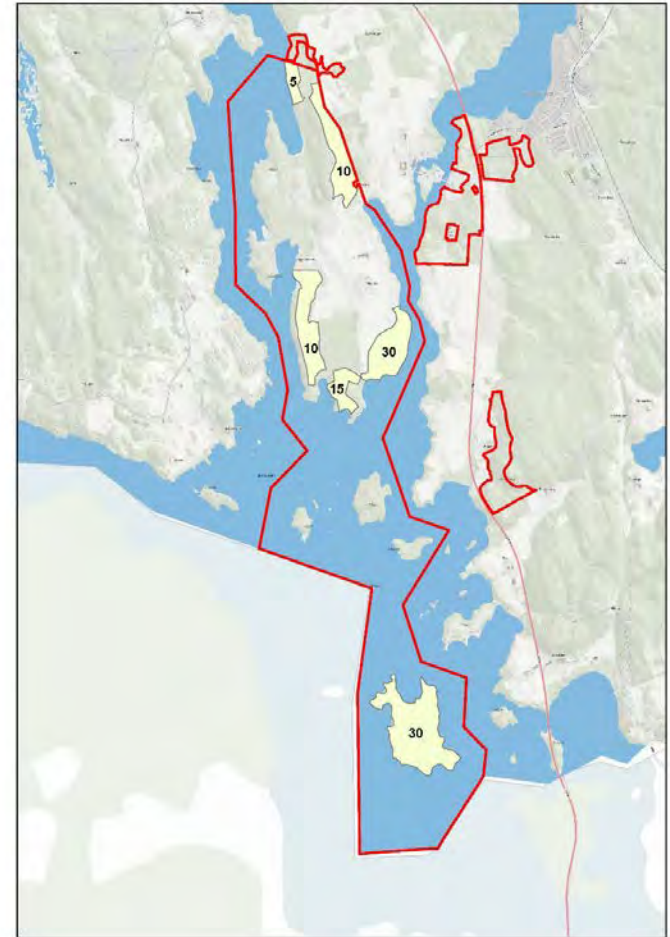
Linköping
Där idéer blir verklighet

Veteranisering

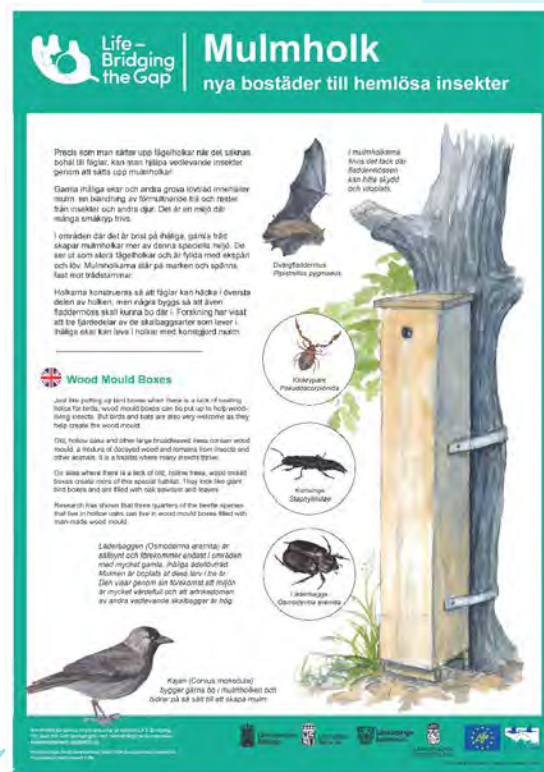
Viggeby C4.3 Veteranisation

Linköping
Där idéer blir verklighet

LIFE BTG-åtgärder i Viggeby

- Ny skötselplan
- Restaurering av betesmarker
- Ny båt för djurtransporter och reservatsskötsel m m
- Plantering av ek, buskar och småträd
- Mulmholkar
- Ekoxeanläggningar /- "komposter"
- Veteranisering
- Uppföljning och information

Linköping
Där idéer blir verklighet

Uppföljning och information

**Life -
Bridging
the Gap**

Ett ekprojekt överbryggar glappen i tid och rum

Ett ekprojekt i sydöstra Sverige

Ekmiljöer med gamla, grova ekar är mycket viktiga. De tillhör de mest artrika i svensk natur. Fler än 1000 arter är beroende av eken för sin överlevnad.

Här pågår ett LIFE-projekt om restaurering av ekmiljöer. I projektet kommer vi arbeta i 30 värdefulla ekområden i sydöstra Sverige. Genfälla områden ingår i Natura 2000, EU:s nätverk av skyddad natur. Projektet pågår under åren 2016-2022.

Hot och åtgärder i ekmiljöer

Många ekmiljöer hotas idag av igenväxning. Detta gör att ekarna blir dåligt och därmed även arterna som lever i och kring dem. Ett annat problem är bristen på träd i olika åldrar, brist på ihåliga träd och långa avstånd mellan gamla träd. För att hålla ekarna och dess arter kommer ett antal åtgärder genomföras i de utvalda områdena.

Bridging The Gap

Oak habitats with large, old trees, with open green crowns are some of the most species rich habitats in Sweden. Many of these sites are under threat due to competition from overgrowing. There are too few old, hollow trees and the distance between them are too great. In addition, there is also a large age gap between the valuable old oaks and the next generation. A LIFE project will restore valuable oak habitats in 30 Natura 2000 sites in southeastern Sweden between 2016 and 2022. The project will:

- 1) clear around oaks that have become shaded out,
- 2) put up fences and reintroduce grazing animals,
- 3) put up wood mound boxes which mimic habitats in old hollow trees,
- 4) create old tree habitats in young trees by intentionally damaging them,
- 5) plant trees (primarily oak) and bushes,
- 6) create stag beetle habitat piles by partially burying oak logs.

Hållningskrypare
Anthrenus stali

Stor ekbock
Cerambyx cerdo

Liten ekbock
Cerambyx amara

Ekbock
Lucanus cervus

1) Skurda

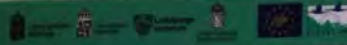

3) Ekstump

4) Våringskäpp

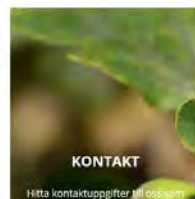
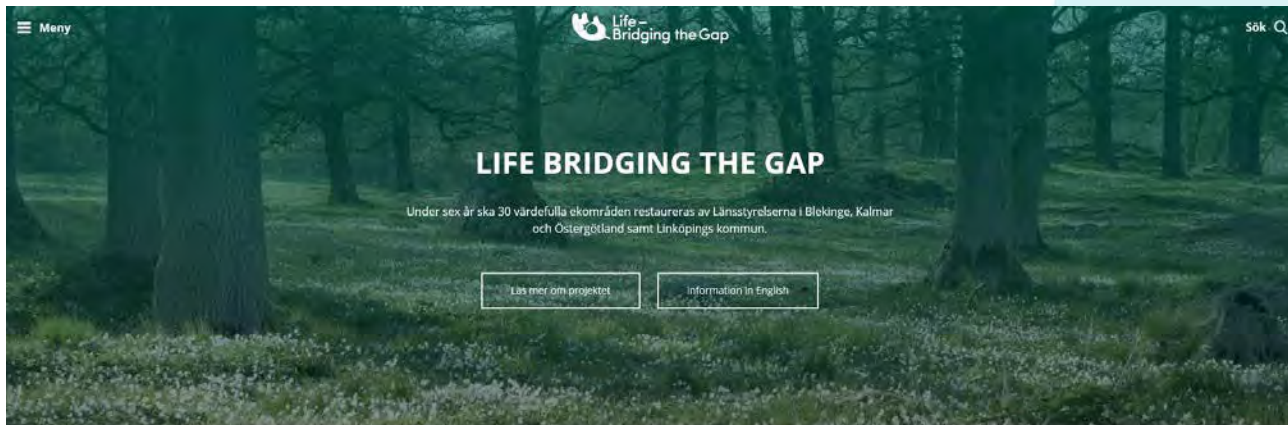
Vill du veta mer? Besök skovsmyndigheten.se eller Facebook

Linköping
Där idéer blir verklighet

Informationskanaler

OM PROJEKTET
– VARFÖR GÖR VI DET HÄR?

<http://lifebridgingthegap.se>
www.facebook.com/bridgingthegap

Hemsidan

- Information om natur och friluftsliv kan hittas på flera ställen under www.linkoping.se
- Huvudsidan för naturvården finns under "*Bygga, bo & miljö*",
<https://www.linkoping.se/bygga-bo-och-miljo/naturvard-och-parkskotsel/>
- Naturvårdens hemsida är under utveckling och nyligen uppdaterat är bl.a information om de kommunala naturreservaten, aktuella projekt och inventeringar längs Stångån, det sistnämnda här <https://www.linkoping.se/bygga-bo-och-miljo/naturvard-och-parkskotsel/vattenvard/>
- Information om aktuella byggprojekt, bland annat naturvårdsinriktade (t ex omlöpet vid Nykvarn m m) finns under "*Stadsplanering och trafik*",
<https://www.linkoping.se/stadsplanering-och-trafik/byggprojekt/>
- Fritids- och friluftsinformation finns under "*Uppleva & göra*",
<https://www.linkoping.se/uppleva-och-gora/friluftsliv-och-parker/>

Linköping
Där idéer blir verklighet

Medialt –följ oss på Instagram och Naturkartan

